

Công nghiệp giấy dép của Thổ Nhĩ Kỳ

Ngành công nghiệp giấy dép Thổ Nhĩ Kỳ đã có những bước phát triển nhanh chóng với quy trình sản xuất hiện đại, nguồn nguyên liệu sẵn có, kỹ năng lao động và khả năng thiết kế cao trong những năm qua. Hiện nay, các sản phẩm giấy dép thời trang chất lượng cao của các nhà sản xuất và xuất khẩu Thổ Nhĩ Kỳ đã chiếm vị trí quan trọng trên thị trường trong nước và quốc tế.

1. Sản xuất và tiêu thụ

Ngành công nghiệp giấy dép đều phụ thuộc rất lớn vào công nghiệp da. Công nghiệp da Thổ Nhĩ Kỳ có bề dày lịch sử 500 năm, đang trở thành một trong những trung tâm lớn nhất trong nền công nghiệp da thế giới. Công nghiệp da Thổ Nhĩ Kỳ đang ngày càng phát triển với sự kết hợp giữa những công nghệ mới và sức mạnh sản xuất truyền thống.

Những nỗ lực ban đầu để hiện đại hóa ngành da Thổ Nhĩ Kỳ được tiến hành từ thập kỷ 70 của thế kỷ trước, nhưng quy mô trở thành nền công nghiệp thực sự được hình thành từ giữa thập kỷ 80. Hiện nay, Thổ Nhĩ Kỳ có 3 khu công nghiệp da đã thành lập và 8 khu công nghiệp da khác đang xây dựng. Hơn 90% các doanh nghiệp sản xuất đã áp dụng tiêu chuẩn về sức khỏe và môi trường.

Sản xuất giấy của Thổ Nhĩ Kỳ bắt đầu xuất hiện hiện từ năm 1950 với những doanh nghiệp nhỏ, sau đó phát triển dần. Đặc biệt, đến năm 1980, với việc đầu tư mạnh mẽ vào máy móc thiết bị, ngành sản xuất giấy của Thổ Nhĩ Kỳ đã có những bước phát triển đáng nghi nhận. Đến nay, hơn 15% sản phẩm giấy được sản xuất theo phương pháp công nghiệp hóa, 70% được thực hiện bằng quy trình sản xuất cơ khí hóa một phần và gần 15% được sản xuất thủ công.

Theo số liệu của Bộ kinh tế Thổ Nhĩ Kỳ, tổng số công ty hoạt động trong lĩnh vực giấy dép của Thổ Nhĩ Kỳ hiện nay khoảng 4.753 công ty. Trong đó, hơn 50% số công ty này hoạt động tại thành phố lớn nhất Thổ Nhĩ Kỳ – Istanbul, còn lại phân bố tại các trung tâm sản xuất giấy dép quan trọng khác thuộc các tỉnh Izmir, Bursa, Konya, Ankara, Gaziantep, Manisa, Denizli, Adana, Malatya và Corum. Tổng số lao động hiện nay trong ngành công nghiệp giấy dép có gần 27 ngàn người.

Công suất của ngành giấy dép Thổ Nhĩ Kỳ khoảng trên 400 triệu đôi mỗi năm, trong đó riêng 33 công ty đứng đầu ngành công nghiệp giấy dép

đạt 328.100 đôi/ngày. Nhưng sản xuất giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ đang vượt tới mức 212 triệu đôi/năm. Trong đó, gần 26% là giày da, ngoài ra việc sản xuất giày dép bằng nguyên liệu chất dẻo cũng đang tăng nhanh chóng tại Thổ Nhĩ Kỳ. Nước này có thể đáp ứng đến 70% nguyên liệu đầu vào trong sản xuất giày dép bởi nguồn tài nguyên sẵn có, còn lại 30% là nhập khẩu.

Theo số liệu của Hiệp hội các nhà sản xuất da giày thế giới, sản lượng giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ năm 2010 là 174 triệu đôi, đứng thứ 11 thế giới. Tuy nhiên năm 2011, với sản lượng là 188 triệu đôi Thổ Nhĩ Kỳ đã bị rớt xuống vị trí thứ 12 các nước sản xuất giày dép trên thế giới (đứng thứ 10 năm 2011 là Italia với sản lượng 201 triệu đôi). Tại châu Âu, Thổ Nhĩ Kỳ luôn đứng thứ hai sau Italia. Tiêu thụ năm 2010 và năm 2011 lần lượt đứng thứ 24 và 21 trên thế giới.

Ngoài yếu tố máy móc thiết bị, ngành công nghiệp giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ cũng phụ thuộc vào việc sản xuất các bộ phận của giày. Tỷ lệ của sản xuất các bộ phận của giày trong tổng sản xuất công nghiệp giày chiếm khoảng 5% và khá đa dạng. Nhiều bộ phận như đế giày, gót giày, khuôn đúc, viền giày bằng da được xuất khẩu. Các nhà máy sản xuất các bộ phận của giày chủ yếu nằm ở thành phố Izmir, Konya, Gaziantep và Istanbul.

Các nhà sản xuất giày dép Thổ Nhĩ Kỳ rất năng động trong việc thiết kế mẫu mã, nắm bắt và theo sát xu hướng thời trang trong nước và thế giới để đưa ra những bộ sưu tập theo mùa. Phần lớn sản phẩm đều được sản xuất theo phong cách Châu Âu, chủng loại và mẫu mã đa dạng, phù hợp với nhiều tầng lớp, mọi lứa tuổi với các thương hiệu giày dép nổi tiếng như Derimod, Hotic, Inci, Beta, Topbas...

Giống như nhóm hàng quần áo, với hệ thống phân phối rộng rãi khắp các tỉnh và thành phố, trong đó tập trung lớn nhất tại các trung tâm thương mại, siêu thị và các khu mua sắm, ở Thổ Nhĩ Kỳ rất dễ dàng tìm mua các sản phẩm giày dép theo ý muốn, giá cả tùy thuộc vào chất lượng cũng như thương hiệu. Với hàng giày đại trà giá khoảng từ 22 USD – 50 USD, hàng trung bình giá khoảng từ 50 USD – 80 USD, hàng tốt giá khoảng từ 80 USD – 120 USD, hàng cao cấp giá khoảng từ 120 USD – 195 USD. Điều đáng nói là sức mua của người tiêu dùng Thổ Nhĩ Kỳ đối với các mặt hàng giày dép được sản xuất trong nước rất mạnh. Ước tính khoảng 90% sản lượng giày dép được tiêu thụ tại thị trường nội địa.

Ngoài những hãng giày dép Thổ Nhĩ Kỳ chính hiệu, tại quốc gia này còn hình thành một số thương hiệu có nguồn gốc xuất xứ từ nước ngoài. Ví dụ, hãng đồ da nổi tiếng Divarese, được thành lập từ năm 1870 tại Ý, sau đó du nhập và được sản xuất ở Thổ Nhĩ Kỳ từ những năm đầu của thập

niên 80 thế kỷ trước. Hiện nay, Divarese là một trong những thương hiệu giày dép và đồ da cao cấp khá được ưa chuộng tại Thổ Nhĩ Kỳ.

Một chủng loại khác trong sản xuất giày dép ở Thổ Nhĩ Kỳ không thể không nói tới, đó là những loại giày được đóng thủ công (hand made). Loại này chiếm khoảng gần 15% trong sản xuất giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ, được thực hiện bởi các thợ đóng giày trải qua nhiều đời cha truyền con nối. Nếu muốn có một đôi giày như ý mà bên ngoài không có bán hoặc giá bán của đôi giày đó quá cao vì thương hiệu nổi tiếng thì người ta có thể đến đặt hàng các người thợ làm hàng hand made này, và chắc chắn sẽ hài lòng về giá cũng như chất lượng. Khu vực dễ tìm làm hàng này nhất ở Istanbul là Beyazit.

Ngoài những sản phẩm giày dép thời trang, sản xuất giày bảo hộ lao động, giày dùng cho quân đội cũng có những bước phát triển đáng ghi nhận trong những năm gần đây.

Nhận thức được tầm quan trọng của ngành công nghiệp giày dép trong việc phát triển kinh tế – xã hội, Thổ Nhĩ Kỳ đã và đang có những nỗ lực trong việc đào tạo kỹ năng và thiết kế. Theo đó, Quỹ phát triển giáo dục và nghiên cứu ngành công nghiệp giày dép được thành lập năm 2001. Để đáp ứng được nhu cầu trong lĩnh vực thiết kế, một phòng đào tạo mới với tên gọi “Phòng thiết kế giày” cũng được mở mỗi khóa hai năm tại trường Đại học Mimar Sinan ở thành phố Istanbul, và hàng năm đều tổ chức cuộc thi thiết kế để chọn ra các tài năng.

Ngoài những điểm mạnh như nhạy bén về xu hướng thị trường, lực lượng lao động với kỹ năng cao, đáp ứng các đơn hàng trong thời gian ngắn, thay đổi thời trang nhanh chóng, có khả năng làm bất kỳ mẫu mã nào... ngành giày dép Thổ Nhĩ Kỳ còn phải đối mặt với nhiều thách thức như tận dụng khả năng sản xuất còn thấp, vẫn phụ thuộc vào nhập khẩu nguyên liệu đầu vào, chi phí năng lượng cao, hàng rẻ tiền nhập khẩu từ vùng Viễn Đông và châu Á, thiếu công nhân...

2. Xuất nhập khẩu

Xuất khẩu giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ thực sự phát triển từ những năm đầu thập niên 90 của thế kỷ trước sau khi nước này xâm nhập được các thị trường mới trên thế giới, đặc biệt là Nga. Ngày nay, các nhà sản xuất giày dép Thổ Nhĩ Kỳ đã tạo lập được một số thương hiệu và mẫu mã của mình, sản phẩm xuất khẩu có chỗ đứng nhất định trên thị trường thế giới.

Xuất khẩu giấy dếp của Thổ Nhĩ Kỳ

Đơn vị: USD

<i>Tên nước</i>	<i>Năm 2009</i>	<i>Năm 2010</i>	<i>Năm 2011</i>
Nga	52.258.839	101.531.319	95.443.852
Iraq	30.912.526	44.598.310	58.985.480
Ả Rập Xê Út	21.582.401	25.457.962	28.941.846
Đức	13.947.534	17.664.723	20.232.289
Bulgaria	9.302.012	12.584.779	14.602.912
Vương quốc Anh	13.229.356	12.023.414	12.534.151
Pháp	10.217.561	16.108.070	10.971.517
Italia	7.257.139	9.043.939	10.880.341
Hà Lan	13.699.721	13.348.440	10.596.619
Romania	9.580.051	10.747.473	10.329.649
Bỉ	3.298.124	5.108.669	9.441.671
Hy Lạp	11.694.738	8.863.440	8.915.866
Kazakhstan	2.577.786	7.064.752	7.813.267
Kyrgyzstan	3.207.654	3.240.641	7.643.347
Azerbaijan	3.178.735	4.673.993	6.949.585
Bắc đảo Cyprus	4.552.747	6.699.674	6.897.096
Georgia	1.690.464	4.756.560	6.867.884
Israel	5.715.944	5.974.503	6.839.335
Turkmenistan	3.597.903	5.817.863	6.718.418
Oman	3.563.658	5.175.867	4.551.635
Albania	3.356.233	3.725.097	4.352.712
U.A.E.	2.112.197	3.400.906	3.864.202
Mỹ	1.472.679	2.172.927	3.836.835
Algerie	2.922.432	1.736.538	3.819.468
Thụy Sĩ	1.597.006	2.191.015	3.612.768
Ukraine	1.349.426	1.586.991	3.344.000
Tunisia	1.145.940	2.750.209	3.232.660
Hungary	3.357.332	2.865.642	2.964.521
Macedonia	3.436.618	3.439.877	2.954.731
Lybia	2.249.553	2.177.374	2.922.571
<i>Tổng</i>	<i>289.482.929</i>	<i>395.624.111</i>	<i>441.300.453</i>

Nguồn : Bộ Kinh tế Thổ Nhĩ Kỳ

Theo số liệu thống kê của Bộ Kinh tế Thổ Nhĩ Kỳ, kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng giấy dếp của Thổ Nhĩ Kỳ năm 2010 đạt 395,6 triệu USD, tăng 36,6% so năm trước. Năm 2011 đạt 441,3 triệu USD, tăng 11,5% so

năm 2010. Riêng 8 tháng đầu năm 2012 đạt 373 triệu USD, tăng 15,8% so cùng kỳ năm 2011.

Như vậy, có thể thấy, mặc dù được đánh giá là nước có ngành công nghiệp da nói chung và giày dép nói riêng phát triển mạnh, những kim ngạch xuất khẩu các sản phẩm giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ chiếm tỷ lệ rất nhỏ trong tổng kim ngạch xuất khẩu của nước này với chỉ 0,35% năm 2010 và 0,32% năm 2011. Tỷ trọng giày xuất khẩu chỉ chiếm khoảng 10% trong tổng số lượng giày dép được sản xuất, còn lại khoảng 90% được tiêu thụ tại nội địa.

Thị trường xuất khẩu giày dép chủ yếu của Thổ Nhĩ Kỳ là khu vực châu Âu, Trung Đông, Trung Á và Bắc Phi. Trong đó, Nga là nước nhập khẩu giày dép nhiều nhất từ Thổ Nhĩ Kỳ với kim ngạch năm 2011 đạt trên 95 triệu USD, tiếp đến là Iraq đạt 59 triệu USD, Ả Rập Xê Út đạt 29 triệu USD, Đức đạt 20,2 triệu USD, Bulgaria đạt 14,6 triệu USD, Vương quốc Anh đạt 12,5 triệu USD...Nước có kim ngạch thấp nhất là Lybia đạt xấp xỉ 3 triệu USD.

Tuy nhiên, thị trường có tốc độ tăng trưởng cao nhất trong năm 2011 là Kyrgyzstan với 135,8%, tiếp đến Algerie 120%, Ukraine 110,7%, Bỉ 84,8%.

Chủng loại giày xuất khẩu chủ yếu của Thổ Nhĩ Kỳ là giày da, năm 2011 kim ngạch xuất khẩu đạt 200 triệu USD, chiếm gần 50% trong tổng kim ngạch xuất khẩu giày. Trong đó, Nga là thị trường tiêu thụ sản phẩm này của Thổ Nhĩ Kỳ. Một chủng loại quan trọng khác là giày đế hoặc viền nhựa, cao su, kim ngạch xuất khẩu năm 2010 đạt trên 100 triệu USD.

Tham vọng của Thổ Nhĩ Kỳ là lọt vào top các nước sản xuất và xuất khẩu giày dép lớn nhất trên thế giới. Tuy nhiên, điều này có thể xảy đối với sản xuất, vì thực tế năm 2010 và năm 2011 sản xuất giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ đứng thứ 11 và 12, gấp nghe top 10 trên thế giới, còn đối với xuất khẩu thì tham vọng này trở nên khá xa vời khi thứ hạng hiện nay tương đối thấp.

Số liệu của Hiệp hội da giày thế giới cho thấy, về kim ngạch xuất khẩu giày dép, năm 2010 và năm 2011 Thổ Nhĩ Kỳ lần lượt đứng thứ 24 và 27 trên thế giới.

Về số lượng xuất khẩu giày dép, năm 2010 và năm 2011 Thổ Nhĩ Kỳ lần lượt đứng thứ 16 (72 triệu đôi) và 15 (93 triệu đôi) trên thế giới. Giá xuất khẩu trung bình năm 2010 là 5,01 USD/đôi, năm 2011 là 4,5 USD/đôi.

Về nhập khẩu năm 2010 tổng kim ngạch nhập khẩu nhóm hàng giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ đạt 659,7 triệu USD, tăng 22,3% so năm 2009; năm 2011 đạt 871,5 triệu USD, tăng 32,1% so năm trước; riêng 8 tháng đầu năm 2012 đạt 616,5 triệu USD, giảm 13,1% so cùng kỳ năm 2011.

Theo Hiệp hội da giày thế giới, đứng đầu thị trường nhập khẩu nhóm hàng giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ luôn từ Trung Quốc với 352 triệu USD năm 2010 và 451 triệu USD năm 2011, chiếm tỷ trọng trên 50% trong tổng kim ngạch nhập khẩu nhóm hàng giày dép của Thổ Nhĩ Kỳ. Tiếp đến là Indonesia năm 2010 đạt 62 triệu USD, năm 2011 đạt 86 triệu USD, chiếm tỷ trọng 10-11%; Italia đạt 55 triệu USD năm 2010 và 72 triệu USD năm 2011, chiếm tỷ trọng 9%; Ấn Độ đạt 13 triệu USD năm 2010 và 16 triệu năm 2011, chiếm tỷ trọng 2%.

Về thứ hạng trên thế giới, năm 2010 và 2011 Thổ Nhĩ Kỳ lần lượt đứng thứ 26 và 24 về giá trị nhập khẩu nhóm hàng giày dép, đứng thứ 38 (41 triệu đôi) và 36 (52 triệu đôi) về số lượng nhập khẩu nhóm hàng giày dép. Giá nhập khẩu trung bình đạt 15,31 USD/đôi và 15,63 USD/đôi trong năm 2010 và 2011.

***Xếp hạng ngành công nghiệp giày dép
của Thổ Nhĩ Kỳ trên thế giới năm 2010***

<i>Lĩnh vực</i>	<i>Giá trị</i>	<i>Số lượng</i>		<i>Giá trung bình (USD/đôi)</i>
	Thứ hạng thế giới	Triệu đôi	Thứ hạng thế giới	
Xuất khẩu	24	72	16	5,01
Nhập khẩu	26	41	38	15,31
Sản xuất		174	11	
Tiêu thụ		143	23	

Nguồn: Hiệp hội Da giày thế giới

***Xếp hạng ngành công nghiệp giấy dếp
của Thổ Nhĩ Kỳ trên thế giới năm 2011***

<i>Lĩnh vực</i>	<i>Giá trị</i>	<i>Số lượng</i>		<i>Giá trung bình (USD/đôi)</i>
	Thứ hạng thế giới	Triệu đôi	Thứ hạng thế giới	
Xuất khẩu	27	93	15	4,3
Nhập khẩu	24	52	36	15,63
Sản xuất		188	12	
Tiêu thụ		148	21	

Nguồn: Hiệp hội Da giày thế giới

Để bảo vệ sản xuất trong nước, Thổ Nhĩ Kỳ thường có các rào cản thương mại như đánh thuế tự vệ và thuế chống bán phá giá đối với nhiều mặt hàng trong đó có hàng giấy dếp. Trong những năm gần đây, mặt hàng giấy dếp của nhiều nước bị áp thuế tự vệ khi xuất khẩu vào Thổ Nhĩ Kỳ, trong đó có Việt Nam. Mức thuế cộng thêm tính trên mỗi đôi khoảng từ 1,6 USD – 2,55 USD tùy vào từng loại./.

Thương vụ Việt Nam tại Thổ Nhĩ Kỳ